

4. СОУ 78-19-001:2007 Пістолети, револьвери та інші короткоствольні пристрої не смертельної дії. Загальні технічні умови. Київ, 2007. (Атестат акредитації на відповідність вимогам ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 № 201078).
5. СОУ 78-41-016:2013 Патрони не смертельної дії. Загальні технічні вимоги. Київ, 2013. (Атестат акредитації на відповідність вимогам ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 № 201078).
6. Абрамова В. М., Свобода Є. Ю. Помилки в судово-експертній діяльності: сутність, умови виникнення та види // Криміналістика і судова експертиза: міжведом. науч.-метод. сб. Киев, 2014. Вып. 59. С. 72—78.
7. Кофанов А. В. Особливості експертних помилок та деякі шляхи їх запобігання під час проведення судово-балістичних експертиз // Криміналістика і судова експертиза: міжведом. науч.-метод. сб. Київ, 2015. Вип. 60. С. 275—287.
8. Кофанов А. В. Дискусійність висновку спеціаліста або його аналогу (минуле та майбутнє) // Актуальні питання стандартизації та акредитації трасологічних досліджень та досліджень зброї: мат.-ли міжведом. науч.-практ. семінару (Київ, 12.01.2018). Київ, 2018. С. 30—34.

О. С. Кофанова,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0919-7570>, e-mail: Kofanova_alena@ukr.net

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ДЕЯКИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Анотація. Розкрито сучасні перспективи впровадження європейського позитивного досвіду в сучасних умовах стандартизації та акредитації досліджень у вигляді оптимізації (скорочення) дослідної частини експертизи.

Ключові слова: експертне дослідження, стандарт, методика.

Abstract. The topic of the research is modern perspectives of introduction of European positive experience in modern conditions of standardization and accreditation as to conducting forensic examinations in the form of optimization (reduction) of the research part of forensic examination.

Keywords: expert research, standard, methodology.

Аннотация. Раскрыты современные перспективы внедрения европейского положительного опыта в современных условиях стандартизации и аккредитации исследований в виде оптимизации (сокращения) исследовательской части экспертизы.

Ключевые слова: экспертное исследование, стандарт, методика.

У зв'язку з впровадженням у нашої державі європейських стандартів судочинства, убагацьється нагальною потреба в реорганізації проведення судової експертизи та оформлення її результатів. Така реорганізація повинна забезпечити оперативність у роботі з об'єктами досліджень з одночасним дотриманням принципів законності, достовірності та об'єктивності. Передумовою переходу на спрощений варіант оформлення висновку експерта є єдність форми дослідження джерел доказової інформації, що визначається єдністю змісту і методів дослідження, оскільки методологія досліджень на стадії попереднього дослідження не відрізняється від методології досліджень на стадії проведення експертизи. Спрощений характер оформлення висновку експерта полягає у відсутності у висновку експерта дослідницької частини (опису процесу дослідження). Цю форму висновку експерта можна застосовувати, коли є необхідність у швидкому та невідкладному проведенні експертизи, а сама експертиза не поєднана зі знищенням об'єктів дослідження руйнівними методами. Експерт зобов'язаний надати описову частину

дослідження на вимогу ініціатора судової експертизи або суду (якщо суд не був ініціатором).

Такий спрощений варіант оформлення висновку експерта також забезпечується шляхом впровадження системи управління відповідно до вимог ДСТУ ISO/IEC 17025. Дотримання вимог ДСТУ ISO/IEC 17025 забезпечує виконання таких основних принципів діяльності підрозділів експертної служби МВС України, як постійне підвищення якості досліджень і жорсткий контроль за достовірністю їх результатів.

Підвищення достовірності досліджень досягається чітким функціонуванням системи підготовки та перепідготовки експертів, застосуванням сучасних методик (методів) досліджень, впровадженням сучасних засобів вимірювальної техніки та випробувального устаткування, їх належним обслуговуванням, забезпеченням суворого дотримання умов конфіденційності, професійної таємниці та дотримання прав власності замовників.

Як і кожне впровадження з метою підвищення ефективності роботи підрозділу та якості проведених ним досліджень, останнє має свої мету та завдання. Метою впровадження системи управління є: гарантування високого рівня якості вимірювань, випробувань і досліджень, що забезпечить отримання об'єктивних та достовірних результатів; безумовне дотримання вимог нормативних документів (стандартів) та методів досліджень, правил використання засобів вимірювальної техніки й випробувального устаткування; створення необхідних умов для проведення досліджень; належний рівень компетентності персоналу; своєчасне виконання заявок замовників на проведення експертиз з мінімальними витратами; здійснення постійного самоаналізу (аудиту своєї діяльності), а також персональна відповідальність за якість виконаних робіт.

Основною метою політики запровадження системи управління є: максимальне задоволення потреб замовника рівнем якості послуг лабораторії та точне виконання усіх узятих на себе зобов'язань перед замовниками в межах своєї компетенції; стабільний рівень якості; забезпечення відповідної довіри замовника до якості, умов

конфіденційності під час проведення досліджень, об'єктивності результатів, обґрунтованості висновків, думок і тлумачень результатів; здійснення постійного самоаналізу (аудиту своєї діяльності) з метою постійного вдосконалення власної системи управління.

Функціонування системи управління забезпечується такими факторами: наявністю приміщень для проведення досліджень, необхідного випробувального устаткування, засобів вимірювальної техніки та інших технічних засобів, що дають змогу проводити дослідження у повній відповідності до вимог нормативних, методичних і технічних документів; нормативними, методичними і технічними документами, що регламентують вимоги до об'єктів дослідження, методів їх досліджень, а також вимоги до засобів досліджень і порядок їх застосування; кваліфікованим персоналом, компетентним у питаннях організації,

проведення досліджень, оброблення та звітування про результати, а також комфортним психологічним кліматом у колективі.

Список використаних джерел

1. ДСТУ ISO/IEC 17025:2017. Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій (ISO/IEC 17025:2017, IDT). URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=74782 (дата звернення: 26.02.2021).
2. Кофанов А. В. Особливості експертних помилок та деякі шляхи їх запобігання під час проведення судово-балістичних експертиз // Криміналістика і судебна експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб. Київ, 2015. Вип. 60. С. 275—287.
3. Кофанов А. В. Деякі аспекти проблематики підготовки судових експертів, їх взаємодії з керівництвом та оцінки проведених ними досліджень // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. 2013. № 2 (20). С. 107—116.

О. О. Кранівцев,

заступник директора центру, завідувач відділу криміналістичних видів досліджень
Луганського НДЕКЦ МВС України, м. Рубіжне, Луганська обл.,
e-mail: krimaltkz@ukr.net

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА-КРИМІНАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню процесуальних та організаційних проблем, що виникають у разі залучення спеціаліста-криміналіста до участі у проведенні слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування. Визначено рекомендації, що становлять наукову новизну, стосовно необхідності створення повноцінного державного інституту професійно мотивованих спеціалістів-криміналістів.

Ключові слова: спеціаліст-криміналіст; спеціальні криміналістичні знання; підготовка спеціаліста-криміналіста; мотивація професійного розвитку спеціаліста-криміналіста.

Abstract. This article is devoted to the research of procedural and organizational issues arising during engaging a forensic expert in the investigative (research) actions during the pre-trial investigation. Recommendations that represent scientific novelty related to the necessity to create a full state institution of professional and motivated forensic experts were defined.

Keywords: forensic expert, special forensic knowledge, training of the forensic expert, the motivation of professional development of the forensic expert.

Аннотация. Статья посвящена исследованию процессуальных и организационных проблем, возникающих при привлечении специалиста-криминалиста к участию в проведении следственных (розыскных) действий в ходе досудебного расследования. Определены рекомендации, представляющие научную новизну, о необходимости создания полноценного государственного института профессионально мотивированных специалистов-криминалистов.

Ключевые слова: специалист-криминалист; специальные криминалистические знания; подготовка

специалиста-криминалиста; мотивация профессионального развития специалиста-криминалиста.

У листопаді 2015 року відповідно до європейських стандартів судочинства в Україні відбулося реформування Міністерства внутрішніх справ України. У результаті в системі МВС судово-експертна діяльність була відокремлена від діяльності Національної поліції України в частині організаційно-управлінської діяльності, науково-методичного керівництва та ін. та визначена «системою державних спеціалізованих установ судової експертизи, діяльність якої спрямовується і координується Міністерством внутрішніх справ України» [6, с. 1].

Враховуючи те, що чітко визначене тлумачення поняття «спеціальні знання» у Кримінальному процесуальному кодексі України відсутнє, криміналісти-науковці, досліджуючи зміст цього поняття, пропонують свої мотивовані визначення. Так, В. В. Коваленко на підставі проведеного аналізу трактування поняття «спеціальні знання» пропонує таке визначення: «спеціальні знання — це наукові й практичні знання та навички, які відповідають сучасному рівню розвитку відповідних галузей людської діяльності (за винятком знань у галузі процесуального і матеріального права), використовуються (застосовуються) при розслідуванні злочинів і судовому розгляді кримінальних справ з метою сприяння слідству чи суду в збиранні та дослідженні доказів» [2, с. 50]. На думку О. О. Ейсмана, спеціальні знання — це «...знання не загальнодоступні, не загальновідомі, що не мають масового поширення, якими володіє обмежене коло фахівців» [3, с. 23]. В. Д. Арсеньєв та В. Г. Заблоцький, досліджуючи зміст спеціальних знань, у категоричній формі висловлюють думку про те, що «юридичні знання у галузі криміналістики, які використовуються як спеціальні під